

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

PaedDr. Zuzana Duchoňová

Tvorivé a dramatické techniky vo výučbe anglického jazyka

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor OPS/OSO: PaedDr. Zuzana Duchoňová
Kontakt na autora: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
zuzana.duchonova@mpc-edu.sk
Názov OPS/OSO: Tvorivé a dramatické techniky vo výučbe anglického jazyka
Rok vytvorenia 2014
OPS/OSO: XII.
Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Mária Onušková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

tvorivosť, tvorivé myslenie, tvorivé vyučovanie, tvorivé písanie, dramatizácia, komunikatívna a literárna kompetencia, rozvoj produktívnych zručností, sociálne učenie, motivácia, flexibilita, originalita, spontaneita, objavovanie nových súvislostí, nezávislosť myslenia, experimentovanie, iniciatíva.

Anotácia

Práca je zameraná na využitie tvorivých a dramatických techník na hodinách anglického jazyka s cieľom rozvíjať produktívne zručnosti a komunikáciu žiakov. Poukazuje na výhody tvorivého vyučovania, akými je predovšetkým rozvíjanie osobnosti a kreativity žiaka, podpora sebavedomia, seberealizácie žiaka a zodpovednosť za tímovú prácu. Práca prezentuje vlastné postrehy z uvádzania metódy tvorivého vyučovania v rámci hodín anglického jazyka. Teoretická časť sa zaoberá úlohou a miestom tvorivého vyučovania v dnešnej škole. Praktická časť podrobne popisuje prípravu, priebeh a konkrétne ukážky tvorivých a dramatických techník na hodinách anglického jazyka.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Tvorivé techniky vo výučbe anglického jazyka	č. 573/2011
Zaradanie drámy do vyučovania anglického jazyka v základných a stredných školách	č. 1324/2013

OBSAH

ÚVOD	5
1 TEORETICKÁ ČASŤ	6
1.1 Koncepcia tvorivo-humanistickej výučby.....	6
1.2 Tvorivé písanie v rámci hodín anglického jazyka.....	8
1.3 Techniky tvorivého písania.....	10
1.4 Dráma v rámci hodín anglického jazyka.....	11
1.5 Dramatické techniky.....	11
2 PRAKTICKÁ ČASŤ	13
2.1 Ukážky asociatívnych techník.....	13
2.2 Ukážky kolektívnych techník (písanie hrou).....	16
2.3 Ukážky písania podľa predlôh, pravidiel a vzorov.....	19
2.4 Ukážky literárneho písania.....	21
2.5 Ukážky zahrievacích dramatických techník a aktivít na prelomenie ľadu.....	26
2.6 Ukážky dramatických techník a aktivít na vytvorenie expozície a kontextu.....	31
2.7 Ukážky techník na riešenie dramatického konfliktu.....	32
2.8 Ukážky relaxačných a uvoľňovacích dramatických techník a hier.....	38
ZÁVER	41
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	42

ÚVOD

*„Ak mi niečo vysvetlíš – zabudnem,
ak mi to ukážeš – zapamätám si,
ale ak to urobím – pochopím“.
(čínske príslovie)*

V predloženej publikácii predstavujem tvorivé a dramatické techniky na rozvoj produktívnych zručností žiakov a komunikácie v písomnom a ústnom prejave žiakov.

V súčasnej pedagogickej praxi zaujíma tvorivosť veľký význam. Tvorivosť pomáha komplexne rozvíjať osobnosť žiaka v rámci celého vyučovacieho procesu. Tvorivé vyučovanie pôsobí na rozvoj tvorivého myslenia, podporuje záujem o tvorivé aktivity, rozvíja fantáziu, umožňuje prežívať pocity z tvorivého procesu, podporuje sebedomie žiaka, sebarealizáciu a s tým spojené i sociálne učenie a sociálne oceňovanie.

Tvorivé písanie a dráma ako nástroj rozvoja literárnej kompetencie predstavujú súbor aktivít, ktoré menia žiaka z jednoduchého príjemcu na spoluautora textu. Každému mladému človeku je prirodzený duch bádania, je prirodzená túžba objavovať, zvedavosť a záujem o nové, dosiaľ nepoznané. Aktívnou účasťou žiaka na vyučovacom procese, prežívaním vlastných tvorivých postupov, sa žiak vychováva ku flexibilitě, k objavovaniu nových súvislostí, k originálnosti, k nezávislosti myslenia, k experimentovaniu a k iniciatíve. Vďaka tvorivému písaniu a dráme sa žiaci môžu zbaviť strachu a zábran pri vlastnom ústnom prejave, získavajú istotu a sebadôveru, strácajú obavy z neznáma, neboja sa vyjadriť svoj vlastný názor, strácajú zábrany prezentovať pred spolužiakmi výsledky svojich tvorivých pokusov.

Cieľom predloženej práce je:

- *oboznámiť učiteľov anglického jazyka a literatúry s obsahom, metódami a technikami tvorivého písania a drámy,*
- *navrhnúť možnosti integrácie tvorivého písania a prvkov drámy do výučby anglického jazyka a literatúry, aby sa hodiny anglického jazyka a literatúry stali prítlačlivejšie pre učiteľov i žiakov,*

V mojej práci vychádzam z tvorivých zážitkov, z vlastných skúseností a z vlastného tvorivého nadšenia, ktoré som získala počas pedagogickej a metodickéj práce ako učiteľka anglického jazyka a ako učiteľka kontinuálneho vzdelávania.

Obsahom mojej práce sú konkrétne výstupy a produkty tvorivých a dramatických techník, realizované profesionálnymi učiteľmi počas vzdelávacích kurzov pod názvom: *Tvorivé techniky vo výučbe anglického jazyka a Zaradenie drámy do vyučovania anglického jazyka v základných a stredných školách.*

Na tomto mieste preto patrí poďakovanie všetkým účastníkom vzdelávacích programov za aktívny a tvorivý prístup, participáciu a vysokú motiváciu a angažovanosť počas kurzov.

Autorka

1 TEORETICKÁ ČASŤ

1.1 Koncepcia tvorivo-humanistickej výučby

Prirodzenosťou človeka je tvoriť.

Koncepcia tvorivého vyučovania predstavuje systematické používanie viacerých metód vyučovacieho procesu a rieši problematiku jeho niektorých činiteľov – *podmienok vyučovacieho procesu, jeho cieľov, didaktických zásad, organizačných foriem a materiálnych prostriedkov*, ktoré smerujú k tvorivému vyučovaniu. (Zelina, 2000, s. 54).

Pre systematický rozvoj tvorivosti žiakov je charakteristické, že v takomto vyučovaní učiteľ nesprostredkováva žiakom poznatky v hotovej forme, ale stavia žiakov pred úlohy, ktoré obsahujú pre nich neznáme vedomosti, spôsoby činnosti, motivuje ich, usmerňuje hľadanie spôsobov a prostriedkov riešenia problému.

Výučba založená na uplatňovaní didaktických princípov orientovaných na osobnosť žiaka znamená použitie stratégií zameraných na jeho aktívne učenie sa s cieľom sebautvárania plne rozvinutej osobnosti žiaka.

- ***Tvorivosť a tvorivá metodika***

Tvorivosť je produkcia nových a užitočných, hodnotných nápadov, riešení, myšlienok, nového a hodnotného správania (Zelina, 2000, s. 59).

Tvorivý človek neprijíma pasívne to, čo je dané, ale prekračuje skutočnosť tým, že ju pretvára v mene hodnôt, ktoré uznáva, čím poľudšťuje svet, chce ho urobiť ľudskejšim. Tvorivosť (kreativita) je vysoko ľudská schopnosť. Produkuje nové a hodnotné nápady, myšlienky a riešenia. Tvorivosť je potencionálne ukrytá v každom jedincovi, uvoľňuje priestor originálnemu a zmysluplnému konaniu.

Tvorivý prístup učiteľa k výučbe sa prejaví na tvorivosti žiaka. Nevzťahuje sa len na sféru myslenia žiaka, zachytáva celú jeho osobnosť – rozum i cit, konanie i správanie. Tvorivosť nie je spojená len s určitým druhom činnosti, ale prejavuje sa v každej ľudskej činnosti, a tým i v medziľudských vzťahoch. Tvorivosť sa môže prejavíť v každej činnosti vo výučbe, v každom vyučovacom predmete, a teda je možné ju a cez ňu rozvíjať vnútorný život žiakov.

Úsilím tvorivého človeka je nielen vytvárať niečo nové, prospešné, ale aj humanizovať medziľudské vzťahy. Tvorivosť dáva životu zmysel, umožňuje každému byť

samostatným, je to spôsob sebarealizácie, sebaaktualizácie, najväčšia hodnota každého jednotlivca i spoločnosti.

- ***Význam tvorivého vyučovania v škole***

Medzi 5 základných druhov gramotností súčasného človeka patrí schopnosť: čítať, písať, počítať, obsluhovať počítač a tvoriť. Tvorivosť je vo vzdelávaní rovnako dôležitá ako gramotnosť. Preto by sme my, učitelia, mali k nej pristupovať s rovnakou vážnosťou. Deti sa vedia chopiť šance. Ak niečo nevedia, skúsia si to, neboja sa omylov. Aj keď mýliť sa nie je to isté, ako byť tvorivý, ale ak nie ste pripravení mýliť sa, nikdy neprídete s niečím originálnym.

V nadväznosti na myšlienky M. Zelinu (2000, s. 59) vďaka tvorivému vyučovaniu môže učiteľ anglického jazyka a literatúry:

- 1) *svojím žiakom ponúknuť netradičný, ale pritom skutočne efektívny spôsob ako sa učiť anglický jazyk a literatúru,*
- 2) *upustiť od direktívnych metód nútiacich memorovať učivo a naučiť žiakov vlastnému mysleniu, pociťovaniu, spomínaniu, uvažovaniu, tvoreníu,*
- 3) *zažiť radostnú, tvorivú atmosféru v triede, radosť z učenia i učenia sa, radosť z toho, že žiak môže mať často lepšie „nápady“ či „výsledky“ tvorivej činnosti ako sám učiteľ,*
- 4) *naučiť žiaka pomáhať poznávaniu svojich pocitov, skúseností, názorov, hodnôt s rovesníkmi, učiteľom, autorovmu textu, atď.*

1.2 Tvorivé písanie v rámci hodín anglického jazyka

Učenie anglického jazyka a literatúry sa vďaka tvorivým a dramatickým technikám stáva pre žiakov prítiažlivejšie a zábavnejšie. Tvorivé písanie má veľké predpoklady stať sa súčasťou učebných osnov predmetu anglický jazyk a literatúra na základných a stredných školách.

Práca s literárnym textom prostredníctvom tvorivého písania a dráma sa môže realizovať rôznym spôsobom. Tvorivé písanie a drámy môže slúžiť ako:

- 1) *motivácia pre lepšie pochopenie témy, pre lepšie pochopenie využitia obrazných výrazových prostriedkov,*
- 2) *predpríprava k pochopeniu umeleckého literárneho smeru,*

- 3) *inšpirácia pre tvorivé písania po prečítaní umeleckého textu a jeho následnému prerozprávaniu, analýze, interpretácia pomocou analógie, karikatúry, paródie, parafrázy, kontrastu, prípadne pomocou rôznej žánrovej škály,*
 - 4) *osvojenie si rôznych umeleckých postupov a výrazových prostriedkov,*
 - 5) *rozvíjanie vlastných estetických postupov a rozvíjanie estetických hodnôt,*
- kultivuje záujem žiakov o čítanie i menej atraktívnych, duševnému mladému človeku „nezaujímavých“ textov atď. (Eliášová, 2011, s. 25)*

- ***Význam tvorivého písania***

Tvorivé písanie zahŕňa imaginatívne úlohy ako je písanie poézie, príbehov a hier. Odráža skúsenosť žiakov s použitím správnej a vhodnej lexiky na vyjadrenie vlastnej skúsenosti.

Tvorivé písanie je denník sebaobjavovania a podporuje efektívne učenie. Motivujúci je výsledok, ktorého autor je naň hrdý a chce, aby ho niekto prečítal. Väčšinou si žiaci pri kreatívnom písaní viac dajú záležať ako pri iných aktivitách.

Tvorivé písanie môže byť súčasťou školských časopisov, blogov, antológií, webových stránok. Je dôležité vytvoriť pisateľské návyky, poskytnúť motiváciu a presvedčiť žiakov, že písanie nie je iba nutné, ale môže byť aj veľmi zábavné. (Eliášová, 2011, s. 27)

- ***Princípy tvorivého písania***

1. **Read as a writer (Čítaj ako pisateľ)**– korešponduje s chápaním podstaty tvorivého písania ako čítania zvnútra. Opodstatnenosť stanovenia pravidla je pristupovať k cudziemu textu ako pisateľ.
2. **Show, don't tell (Ukáž, ale nepovedz)**– môžeme vysvetliť v kontexte chápania tvorivého písania ako literárneho remesla, ktorému sa možno naučiť. Pisateľ postupnými krokmi nadobúda zručnosť tvoriť presvedčivý text, v ktorom namiesto nadbytočných slov a viet zapojí svoju predstavivosť a zobrazí situáciu akoby cez objektív kamery obohatenej o možnosť zachytiť zmyslami i najmenšie detaily. Vtedy sa abstraktné stane konkrétnym. Pisateľ v texte ukáže, čo videl, počul, cítil, čoho sa dotkol a ako to všetko naňho pôsobilo.
3. **Discover a voice (Objav hlas)**– sa prelína s hlavným cieľom tvorivého písania, ktorým je rozvoj individuálneho štýlu pisateľa (písanie ako vyjadrenie súkromných myšlienok). Introspektívny pohľad do zákutí svojej intimity dovolí pisateľovi subjektívnym spôsobom vypovedať o svete a svojom vzťahu k referovanej skutočnosti. (Eliášová, 2011, s. 47)

Prokreatívne dimenzie tvorivého písania

- AUCTOR – týmto akrostichom sa pokúšame uľahčiť orientáciu v prokreatívnych oblastiach rozvoja osobnosti žiaka tvorivým písaním.

Tabuľka 1: Prokreatívne dimenzie v tvorivom písaní.

A	✓ zabezpečiť autonómiu každého jednotlivca, slobodu v tvorbe, podporu individuality
U	✓ viesť pisateľov k usilovnosti , cieľavedomej a vytrvalej práci s konceptom, podporovať elaboráciu
C	✓ učiť pisateľov byť citlivými a vnímavými voči svetu, stimulovať senzitivitu
T	✓ podporovať talent , s každým pracovať ako s talentovaným (prezumpcia talentu)
O	✓ povzbudzovať k odvahe experimentovať, ochote riskovať , čo môže viesť k originalite myslenia
R	✓ produkovaný text by mal mať recipienta (čitateľa, poslucháča), no netreba ho príliš zdôrazňovať; zároveň často stavať žiakov do roly prijímateľov textu (rola percipienta)

Prameň: Eliášová, 2010, s. 57

1.3 Techniky tvorivého písania

- **Asociatívne techniky**

Prvou skupinou sú asociatívne techniky, ktoré slúžia ako úvodná fáza procesu písania, pocitová, emocionálna a myšlienková stimulácia. Zaraďujeme sem: *zhlukovanie, automatické písanie, akrostych, tvorivú vizualizáciu (t. j. písanie navodené rôznymi vonkajšími podnetmi ako napr. hudba, predmety okolo nás, fotky, obraz, miesto a pod.)*. (Palenčárová, 2003, s. 85)

- **Písanie hrou**

Druhou skupinou je tzv. písanie hrou, v ktorom ide zväčša o kolektívne tvorenie textu. Tieto techniky sú nesmierne obľúbené najmä u žiakov mladšieho školského veku. Zaraďujeme sem napr. *kolektívne básne, nonsensovú poéziu, poskladané príbehy, slovné hračky a i.* (Palenčárová, 2003, s. 85)

- **Písanie podľa predlôh, pravidiel a vzorov**

Tretiu skupinu tvoria postupy, v ktorých ide o vyváženie spontaneity a riadenosti v procese tvorby. Písanie podľa predlôh, pravidiel a vzorov. Proces písania je usmernený pomocou obsahových údajov, napr. *zadaním témy alebo začiatku; pomocou formálnych a*

štruktúrálnych kritérií, známe sú napr. cinquain, haiku, pantum a i.; pomocou vecných textov ako vzorov, napr. formuláre, cestovné poriadky a pod. (Palenčárová, 2003, s. 85)

- **Techniky literárneho písania**

Techniky literárneho písania (od umeleckého textu k vlastnému textu) tvoria štvrtú skupinu. Asi najznámejšími sú *redukcia textu, zmena perspektívy, transformácia žánrov, analógie, dopísanie textu, domýšľanie textu a deformácie textu (3D techniky)* podľa Klimkoviča – keďže sa začínajú na tú istú spoluhlásku. (Palenčárová, 2003, s. 85)

- **Formovanie pisateľského návyku**

Niektorí žiaci sú veľmi nedôverčiví a nie veľmi nadšení pri písaní. Úlohou učiteľa je pomôcť vytvoriť návyk písania, aby žiaci rozpoznali, že je súčasťou precvičovania jazykovej zručnosti. Jedným spôsobom ako to urobiť, je dať žiakom zaujímavé podnetné a zábavné námety na písanie, dať im dostatočne veľa informácií o tom, čo od nich vyžadujeme pri písaní, uistiť sa, že majú dostatočnú slovnú zásobu na vytvorenie úlohy, podporiť ich myšlienkami na doplnenie, vloženie alebo dokončenie myšlienky.

Schémy a vzorce tiež pomáhajú žiakom písať s väčšou dôverou. Je to prvý krok pri skúmaní žánrov. Ak žiakovi poskytneme jednoduchý druh štruktúry na písanie, poskytneme mu vlastne podporu, že každý autor to dokáže.

1.4 Dráma v rámci hodín anglického jazyka

Hlavným cieľom dramatického umenia je rozvíjať osobnosť žiaka nielen ako jedinečnej, ale aj sociálnej bytosti. Tvorivá dramatika pomáha vychovávať tvorivú a vnímavú osobnosť, dáva priestor na hľadanie riešení, a to v najširšom zmysle – teda aj nesprávnych a mylných riešení, prípadne aj na nevyriešenie konfliktu.

Cez tvorivú dramatikú sa žiaci postupne naučia vnímať svet zmyslami, vyjadriť svoje pocity, predstavy a obrazy, ktoré videli. Naučia sa do týchto obrazov, predstáv a fantázie vstupovať. Budú pracovať na princípe porozumenia, spolupráce, súhry a tímovej tvorivosti.

1.5 Dramatické techniky

Dramatické techniky umožňujú žiakom rozvíjať svoje jazykové zručnosti s využitím fantázie, tvorivosti a skúseností. Učiteľ si musí byť vedomý vždy toho, aký je účel zvolenej dramatickej techniky.

Výchovno-vyučovací proces je efektívnejší, ak v ňom využívame metódy, pri ktorých sami žiaci študujú problémy, porovnávajú, tvoria a nachádzajú riešenia. Sú to aktivity, na ktorých sa žiaci zúčastňujú tvorivo – „telom i dušou“. Ide najmä o pohybové aktivity, ale aj o zážitkové činnosti, pri ktorých žiaci riešia nejakú spoločnú úlohu, problém, vypracúvajú nejaký projekt a pod. Zároveň spolu komunikujú, rozprávajú o svojich pocitoch, argumentujú, presviedčajú jeden druhého o svojich názoroch a nápadoch. Zažívajú pocity radosti, nadšenia, súdržnosti, úspechu, ale i sklamanie, prehry, neúspechu, hnevu, stresu či zlosti. Dôležitým prvkom týchto aktivít je, aby sa žiaci učili o týchto pocitoch hovoriť a takéto situácie zvládať. Takéto aktivity možno využívať u žiakov bez ohľadu na ich vek, vyspelosť, vyučovacie výsledky alebo úroveň triedy.

- **Úvodné zahrievacie dramatické techniky a aktivity na prelomenie ľadu**

Úvodné dramatické aktivity (hry) – sú určené na rozohriatie mysle a tela, „prelomenie ľadov“, zoznámenia sa, vytvorenie dôvery a odstránenie nežiaducich psychických bariér. Ich cieľom je vytvoriť bezpečnú a priateľskú klímu v triede. Niekedy sa nazývajú aj „prípravné hry a cvičenia“, ktoré sa používajú na uvoľnenie a aktivizáciu koncentrácie, rozvíjajú rytmus, zmyslové vnímanie, priestorové cítenie, predstavivosť i fantáziu a partnerské vzťahy či skupinovú citlivosť. (Bačová, Billíková, Kiššová, 2013, s. 67)

- **Pokračovacie dramatické techniky a aktivity na vytvorenie expozície a kontextu**

V tejto fáze vytvárame pomocou jednotlivých techník dramatický rámec, t. j. dramatický kontext. Cieľom je poskytnúť zúčastneným dostatok informácií o postavách, priestore a čase, navodiť situáciu a motivovať ich k ďalšej práci na hodine. Tu sa objavuje zárodok problému, ktorý žiaci riešia v ďalšej fáze. Môže ho navodiť učiteľ prerozprávaním príbehu, prečítaním listu či úryvku z denníka alebo prinesením skutočného predmetu. Na vytvorenie dramatického kontextu používame dramatické techniky na charakterizáciu postáv, vytvorenie prostredia, spresnenie času a iných okolností. (Bačová, Billíková, Kiššová, 2013, s. 70)

- **Techniky na riešenie dramatického konfliktu**

Táto fáza má najväčšie opodstatnenie z hľadiska produkcie jazyka a z hľadiska vytvárania vnútorného zážitku účastníkov hry. Pomocou dramatických techník sa žiaci učia nielen hľadať riešenia životných problémov, ale aj formulovať svoje postoje a názory. Medzi dramatické techniky zaraďujeme charakterizáciu (učiteľ/žiak v roli,

hranie rolí, simulácie, improvizáciu, názorové spektrum, divadlo fórum a kolektívne kreslenie/písanie). (Bačová, Billíková, Kiššová, 2013, s. 72)

- **Relaxačné a uvoľňovacie dramatické techniky a hry**

Medzi techniky na upokojenie patria tie, ktoré „... drámu uzatvárajú, znižujú hladinu energie a poskytujú nerušený čas na reflexiu a zhodnotenie práce na hodine“. (Bačová, Billíková, Kiššová, 2013, s. 100) Reflexiu zaradujeme nielen na záver, ale aj priebežne, keď nastane moment riešenia (napríklad nejakej kľúčovej situácie). Medzi najčastejšie používané techniky patria:

1. **Volná reflexia:** spontánne vyjadrenie sa účastníkov, prejav ich vnútorného prežívania v ústnej alebo výtvarnej podobe.
2. **Riadená reflexia:** vedená a usmerňovaná učiteľom pomocnými otázkami, ktoré sa týkajú riešenia problému nastoleného v hre. (Bačová, Billíková, Kiššová, 2013, s. 74)

2 PRAKTICKÁ ČASŤ

2.1 Ukážky asociatívnych techník

- **Zhlukovanie a pojmové mapy**

Účinným a pritom veľmi jednoduchým spojením myslenia a písomného vyjadrovania je *zhlukovanie* resp. *pojmové mapovanie*. Ide o stratégiu, ktorá aktivizuje myslenie žiakov a povzbudzuje ich k možnému a tvorivému premýšľaniu o istej téme. Priebeh:

1. Do stredu papiera sa napíše objekt premýšľania (klúčové slovo).
2. Počas vyhradeného času sa okolo klúčového výrazu zapisujú všetky asociácie.
3. Medzi myšlienkami, ktoré spolu súvisia, sa vyznačujú spojenia.

Forma: zhlukovanie je flexibilná metóda, ktorá sa môže uskutočňovať individuálne, vo dvojiciach, v skupinách alebo kolektívne.

Použitie:

- v rámci invenčnej prípravy slohových prác,
- ako prostriedok rozširovania slovnej zásoby,
- na aktivizáciu predchádzajúcich poznatkov (čo o danej téme viem),
- ako fixačný prostriedok (vytvorenie spojení medzi novými a starými informáciami,
- ako metóda opakovania (napr. po zhrnutí tematického celku: Čo sme sa naučili?).

- **Acrostych**

Žiaci môžu napísať akrostychové básne o nejakej známej osobnosti alebo aj o sebe.

Napíšu meno osobnosti alebo vlastné meno vertikálne s veľkými tlačenými písmenami. Potom musia romýšľať nad opisnými slovami alebo frázami, ktoré danú osobu opisujú, tak aby využili jednotlivé písmená z mena.

Acrostych s menami osôb

E	enthusiastic
L	lazy
E	energetic
N	naughty
A	active

J	joyful
U	understanding
R	reliable
A	active
J	jealous

Prameň: vlastný zdroj

- **Slovné asociácie**

Učiteľ hrá so žiakmi hru na asociáciu slov. Učiteľ povie jedno slovo (TREE) a ďalší žiak postupne hovorí slovo, ktoré je s ním spojené, resp. má s ním súvis (FOREST). Potom ďalší žiak povie ďalšie slovo, spojené s predchádzajúcim slovom (COUNTRYSIDE) a pokračuje sa, pokým sa nevystrieda každý žiak. Učiteľ jednotlivé slová, tak ako sa objavujú, zapisuje na tabuľu.

Nakoniec je možné, že na tabuli bude 20-30 slov, z ktorých niektoré nebudú mať žiaden súvis s pôvodným slovom. Napríklad: *tree, forest, countryside, city, buildings, offices, work, leisure, holidays, beach, sun, moon, night, dark, black, reggae, music, piano, jazz, etc.*

Učiteľ potom pripraví úvodnú vetu príbehu, pričom použije niektoré z ponúknutých slov (e.g., *I'll never forget the **night** I went to my first **reggae** club while I was on **holiday** in a strange **city***).

Žiaci individuálne alebo vo dvojiciach pokračujú v písaní príbehu a použijú slovnú zásobu napísanú na tabuli.

- **Tvorivá vizualizácia (písanie navodené vonkajšími podnetmi)**

„Príbeh na základe predovetí“ – učiteľ pre túto aktivitu pripraví rôzne obrázky, ktoré si myslí, že môžu byť pre žiakov zaujímavé a rozvíja ich predstavivosť. Učiteľ ukáže žiakom, ktorí pracujú v skupinkách, obrázok a tí sa snažia vymyslieť čo najviac otázok o obrázku. Napríklad na obrázku je telefonujúci muž, prípadné otázky môžu byť: *„Who is the man?, How old is the man?, Where does he live?, Who is he talking to?, What is he talking about?, What is he saying?, How does he feel?, Why is he looking worried?, What will happen to him?“*

Skupinky si potom môžu navzájom klásť otázky a odpovedať na základe svojej imaginácie. Učiteľ ich odpovede zapisuje na tabuľu. Na základe odpovedí žiaci napíšu príbeh. Žiaci môžu pracovať iba so svojou skupinkou a podľa otázok, ktoré zvolili, vymyslia príbeh. Príbeh potom prečítajú alebo ho nahrajú a pustia svojim spolužiakom.

„Písanie podľa vybraných obrázkov“ – pred touto aktivitou učiteľ vyberie zo starých časopisov rôzne obrázky detí, rodín, áut, krajín, potravín, zvierat, atď. Potom na začiatku písania náhodne rozdá 3-4 obrázky každému žiakovi. Obrázky sú zatiaľ otočené tvárou dolu tak, že ich žiaci nemôžu vidieť. Keď učiteľ rozdá všetky obrázky, učiteľ požiada žiakov, aby si ich všetci naraz otočili. Ich úlohou je potom napísať odsek (alebo príbeh)

pomocou všetkých obrázkov. Je pravda, že príbehy majú tendenciu byť trochu bláznivé, ale je to tvorivý spôsob, ako môžu žiaci vytvoriť nový príbeh zábavne a rýchlo.

2.2 Ukážky kolektívnych techník (písanie hrou)

- ***Kolektívne básne (báseň o účastníkoch vzdelávania)***

Toli is creative and speaks like a native.

Silvia is always funny like a lovely granny-bunny.

Juraj, grandpa „strashi dety“, makes everyone very happy.

Majka is like a busy bee with her tips we all agree.

Janka's hair is colour ginger, never problems talking with her.

Julka likes Trenčín beer, to all of us she's very dear!

Is *Zuzka* beautiful? Of course and always wonderful.

Elenka D. she keeps smiling all the time, isn't it Kofola with lime?

Mirka's yawning, makes me mourning.

Alenka R. is always steady, for everything ready.

Eka and her gentle smile, in her eyes you can die.

When *Janka D.* takes her brush we all rush to see what is she painting.

Alenka K. is quiet and clever, we can remember her forever!

Ogi is a precious sample, for all the men the best example.

Evka is a creative, she is a nice member of our team.

Prameň: vlastný zdroj

- ***Poskladané príbehy***

Spoločné písanie príbehu – túto aktivitu je vhodné použiť so žiakmi s úrovňou intermediate a upper-intermediate na precvičenie „fluency“, rovnako ako aj zručností potrebných na písanie príbehu.

Krok 1: Učiteľ povie žiakom, že budú písať príbeh s názvom 'A Wonderful Day' a stanú sa rozprávačom v tomto príbehu.

Nakreslí 4 veľké kruhy na tabuľu. Do prvého kruhu napíše otázku: 'Who am I?' a spýta sa žiakov, aby rozhodli, kto bude hlavnou postavou v príbehu. Môže pritom využiť obrázky na podporu predstavivosti žiakov, príp. pomocné otázky: „How old am I?, What do I do?, What do I look like?, What am I like?, Who are my friends?, What family have I got?, What

kind of relationship do I have with them?, What do I like doing?' Odpovede a myšlienky žiakov učiteľ zapisuje na tabuľu.

Krok 2: Do druhého kruhu napíše výraz: *'Morning'* a požiada žiakov, aby sa rozhodli, čo by urobili, aby bol tento deň nádherným, zapisuje ich myšlienky. To isté učiteľ zopakuje aj s tretím a štvrtým kruhom, pričom nahradí výrazy za *'Afternoon'* a *'Evening'*.

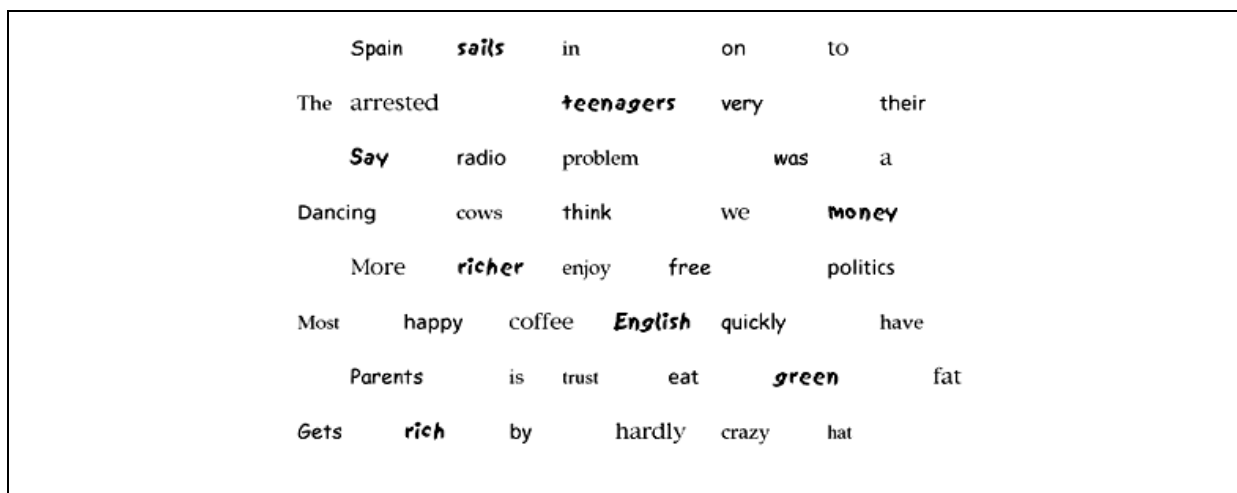
Krok 3: Následne učiteľ rozdelí žiakov do skupín po 3 – 4 a povie každej skupine, že budú písať jednu časť príbehu: *morning, afternoon* alebo *evening*. Každé skupine rozdá prúžky papiera a napísanými výrazmi.

Krok 4: Teraz učiteľ nechá žiakom 20 minút, aby spoločne najprv diskutovali a napísali svoju časť príbehu na priložený pás papiera, a potom pozbiera jednotlivé prúžky papiera a chronologicky ich zoradí.

Text teraz prečíta nahlas, počas čítania jednotlivých častí sa učiteľ zastaví a dá žiakom spätnú väzbu (čo si myslí, že urobili dobre). Prameň: vlastný zdroj

- **Slovné a vetné hračky (Collage writing)**

Tvorenie viet zo slov – v tejto aktivite žiaci pracujú v skupinách po 3 – 4. Ich úlohou je hľadať a vybrať slová z časopisu alebo novín. Najprv vystrihnú 40 slov, tak aby boli zastúpené slovné druhy v rovnováhe (podstatné mená, prídavné mená, slovesá a pod.). Potom vybrané slová nalepia v rôznych smeroch na papier. Pripravené slovné koláže si navzájom v skupinách vymenia a snažia sa zo slov vytvoriť čo najviac viet. Počet slov vo vete sa môže líšiť. Vety môžu byť napr. 3 slovné: „*Radio is free*“, 4 slovné: „*Most parents are happy*“, alebo 5 slovné: „*Cows enjoy politics in April*“.

Obrázok 1: Word collage

Prameň: vlastný návrh

Táto hra podporuje tvorivé používanie jazyka. Po vytvorení viet si žiaci môžu vybrať jednu a napísať na ňu príbeh alebo novinový článok, pričom úvodná veta bude nadpisom.

Slovné asociácie – pomáhajú žiakom vizualizovať slová, aby si ich lepšie zapamätali.

Obrázok 2: Word associations

Prameň: <http://coffeecobwebsandcurriculum.blogspot.sk>

Jazykolamy fungujú rovnako ako warm-up aktivity, aby povzbudili žiakov k hovoreniu, pomáhajú im precvičovať výslovnosť v angličtine.

Učiteľ vyzve žiakov, aby povedali nejaké jazykolamy a niektoré z nich napíše na tabuľu. Teraz vysvetlí žiakom, že budú pracovať v skupine a budú vytvárať vlastné jazykolamy podľa nasledujúcich inštrukcií. Učiteľ napíše nasledujúce otázky na tabuľu:

1. *Write your first name.*
2. *What did she/he do?*
3. *Where?*
4. *When?*
5. *Why? Because...*

Teraz učiteľ požiada žiakov, aby na hárok papiera napísali odpoveď na prvú otázku. Potom podajú papier osobe napravo. Tá napíše odpoveď na otázku 2. Jeho/jej odpoveď musí začínať s rovnakou hláskou/zvukom ako je napísané meno (*napr. Bob – bought a bike*). Papier sa posunie opäť napravo a ďalší zo skupiny napíše odpoveď na tretiu otázku, pričom znova použije hlásku/zvuk aký je použitý na začiatku mena. Pokračuje sa pokiaľ žiaci neodpovedia na všetky otázky. Na záver vrátia papier osobe, ktorá napísala prvé meno a všetci si prečítajú vzniknuté jazykolamy.

Vigorous Vlado from Vrakunya voluntarily visited vital Vatican on the very Victory day to virtually verify his veiled vulnerability.

Prameň: vlastný zdroj

2.3 Ukážky písania podľa predlôh, pravidiel a vzorov

- *Cinquain*

Cinquain (čítaj senkén) je básnická forma, ktorá má ustálenú formu. Tento žáner pozorného autora môže naučiť, ako pôsobia jednotlivé slovné druhy na výstavbu básne. Pomenovanie pochádza z francúzštiny, je odvodené od slova päť a značí „päťicu“, „súbor piatich prvkov. Učí nás vyjadrovať sa stručne, jasne, hutne, k veci.

Forma básne: Cinquain je päťveršová báseň. Prvý verš je silno príznakové podstatné meno. Druhý sú dve prídavné mená, ktoré 1. verš modifikujú, dávajú mu jedinečnejšie vlastnosti. Tretí verš dynamizuje celú báseň, sú to tri slovesá. Posúvajú podstatné meno do zaujímavých situácií. Štvrtý verš je nosný. Vyjadruje postoj autora, pripravuje báseň na pointu/variuje pôvodný význam prvého verša. Skladá sa zo štyroch slov. Autor musí uvažovať nad výberom slov a ich skrátenou významovou kombináciou. Piaty verš je opäť podstatné meno, ktoré určitým spôsobom, metaforicky, súvisí s tým prvým. A tak uzatvára celú báseň – (prirovnanie, metaforu do celku). Posledný verš – slovo je pointou, ktorá vytvára určitý estetický zážitok.

Cinquain má niektoré zásady, ktoré je povinnosť dodržať, aby sa dal formálne považovať za cinquain

1. *Nemusí mať nadpis, nadpis nahrádza prvý verš.*
2. *V Cinquain je priestor pre jednu slovesnú osobu.*
3. *Štvrtý verš by nemal presahovať do piateho.*
4. *Piaty verš je jedinečný a tvorí prepojenie s prvým.*
5. *Neposkytuje priestor pre rozvíjanie viacerých motívov.*

Príklady básne cinquain:

Snow

Lovely, white

Falling, dancing, drifting

Covering everything it touches

Blanket

Freedom

Pleasing, precious

Breathes, lives, escapes

Magic of my life

Liberty

Prameň: vlastný zdroj

- **Tanka**

Tanka je japonský poetický žánr – báseň. Formálna stránka básne tanka je: jedna sloha s piatimi veršami vo forme: 5-7-5-7-7, teda s 31 slabikami. Verše nemajú rýmy. Sú konštruované z piatich a siedmich slabík.

Príklad básne tanka:

Beautiful mountains Rivers with cold, cold water. White cold snow on rocks Trees over the place with frost White sparkly snow everywhere.	Prameň: vlastný zdroj
---	-----------------------

- **Haiku**

Haiku je veľmi populárna forma tradičnej japonskej poézie. Ide o kratučkú básničku bez názvu, zvyčajne popisujúcu určitú reálnu situáciu vzťahujúcu sa k prírode alebo ľudskému životu. Úlohou poeta je verne zobrazit' scénu s obmedzeným počtom slov, bez akýchkoľvek metafor, hodnotení, či filozofických alebo abstraktných úvah. Hlavné pravidlá haiku poézie:

- *Každá báseň pozostáva z troch riadkov, ktoré majú 5, 7 a 5 slabík, pričom celková dĺžka nepresiahne 17 slabík.*
- *Haiku by sa nemalo rýmovať, nemá názov a nepoužíva prirovnania ani iné poetické nástroje, ktoré sú bežné v iných formách.*
- *Haiku je poetickým ekvivalentom obrázka či fotky, vzišiel z priamej skúsenosti, náhleho „okamihu údivu“. Najlepšie haiku zvyčajne obsahujú dva elementy skombinované jedinečným alebo nezvyčajným spôsobom.*

Príklady básne haiku:

A proud birch in breeze home to squirrel, little birds guard my grandpa's grave.
--

The sea waves falling Showing their simplicity Snowy mountains roar.
--

Right up to the sky Both her hands she raised that high Like a bird to fly.

Silver dew on grass Tenderly dancing sunlight Busy morning starts

Prameň: vlastný zdroj

- **Pantum**

Básnická forma malajského pôvodu pozostávajúca z ľubovoľného počtu štvorveršových strof so striedavým rýmom ABAB, v ktorej sa druhý a štvrtý verš každej strofy opakuje ako prvý a tretí verš nasledujúcej strofy. Forma pantum je kruhovo uzavretá: druhý a štvrtý verš poslednej strofy je tvorený prvým a tretím veršom strofy prvej. Pantun je rozšírený v Malajsku a Indonézii ako forma ľudovej poézie, uplatňoval sa však i v literatúre európskej.

Príklad básne pantum:

The magpie pulls the raven's tail
until it leaves the food behind.
Although you may have reached the grail
your path may yet be undermined.

Prameň: vlastný zdroj

- **Sausage Poems**

„Sausage poems“ sú zábavné a krátke formy písania a sú skutočnou výzvou pre žiakov, pretože vyžadujú od žiakov sústredenie a tvorivosť. Na prvý pohľad sa zdajú byť jednoduché, avšak je to dosť náročné cvičenie pre mozog. Voláme ich „sausage poems“ pretože sú navzájom spojené. Platí tu len jedno pravidlo: všetky slová sú navzájom prepojené. Nasledujúce slovo je utvorené na hlásku predchádzajúceho slova. Básne sa môžu písať aj do kruhovitého tvaru resp. do tvaru kaligramu.

Príklady „sausage poems“:

- Karen **never ran near rude** elephants.
- Harry, your **rash has such horrific** carbuncles.
- Seven **naughty, yucky yaks sang great** tunes **sadly**.

Prameň: vlastný zdroj

2.4 Ukážky literárneho písania

- **Redukcia textu**

Učiteľ vysvetlí žiakom, čo je sága (príbeh, vtip, alebo anekdota, ktorá je napísaná presne na 50 slov, rozpráva príbeh, má začiatok, stred a koniec). Učiteľ rozdá každému žiakovi kópiu priloženého textu. Žiaci si spoločne prečítajú text, ktorý má 65 slov. Potom učiteľ požiada žiakov, aby pracovali vo dvojiciach. Ich úlohou bude striedavo škrtať slová, tak aby príbeh nestrácal význam a bol gramaticky správny. Napokon majú mať text, ktorý

bude obsahovať zostávajúcich 50 slov. Ak žiaci úlohu dokončia, prečítajú si originál mini ságy, aby si skontrolovali a porovnali texty, ktoré vytvorili s originálom. Ak má niektorá z dvojíc odlišnú verziu, učiteľ skontroluje, či v nich nemajú chyby.

Text (65 slov)

„Water should never lie still“ the wrinkled old gypsy woman said, joining two small puddles together with a walking stick. The city businessman was quite intrigued and he suddenly had an idea. He later spoke to the government and soon he announced his new plan to join two much larger puddles together. Ships can now sail right through Panama instead of going around Cape Horn. Make a list of the words you removed here. What kind of words are they?

Prameň: http://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/Mini_things_plan.pdf

Originál (50 slov)

„Water should never lie still“ the old gypsy said, joining two puddles together with a stick. The businessman was intrigued and had an idea. He spoke to the government and announced his new plan to join two larger puddles together. Ships now sail through Panama instead of around Cape Horn.

Teraz bude úlohou žiakov samostatne vytvoriť vlastnú mini ságu. Najprv by mali stráviť niekoľko minút premýšľaním nad tým, o čom budú písať. Učiteľ napíše niekoľko myšlienok na tabuľu na pomoc žiakom:

- *a description of a favourite object, place, person;*
- *a joke, something funny or scary that happened to you;*
- *a synopsis of a film you have watched or a book you have read;*
- *a letter to an old school teacher, friend or relative.*

Žiaci napíšu najprv koncept, potom ho upravujú, skracujú a pridávajú slová tak, aby mal text presne 50 slov.

- **Zmena perspektívy**

Žiaci tvoria dejovú reťaz, v ktorej pridávajú časť príbehu do príbehu iného žiaka. K tejto činnosti možno pristupovať niekoľkými spôsobmi.

- *Učiteľ pripraví kartičku alebo pás papiera s napísaným kľúčovým slovom.*

- Úlohou žiakov bude zapamätať si príbeh, ktorý učiteľ povedal a preniesť ho do deja ďalšieho žiaka, pridaním jednej alebo dvoch viet vrátane kľúčového slova, ktoré im dáte napísané na kartičke alebo na papieri.
- V malých skupinách alebo v slabších skupinách, učiteľ sedí v kruhu so žiakmi a činnosti robia spoločne.
- Vo väčších alebo silnejších skupinách učiteľ požiada jedného žiaka, aby zostal v triede a vyzve ostatných, aby počkali vonku, kým ich nezavolá. Povie žiakovi začiatok príbehu a dá mu kľúčové slovo na kartičke. Zavolá žiaka B do miestnosti, žiak prerozpráva príbeh žiakovi B aj s jeho dodatkom k príbehu. Potom vyzve žiaka C, aby vošiel do miestnosti a požiada študenta A, aby zostal vonku.
- Vysvetlí poslednému žiakovi, že musí nájsť vhodný koniec príbehu.
- Na konci cvičenia sa spýta posledného žiaka, aby porozprával celý príbeh žiakovi A, a požiada žiaka A, aby celý príbeh prerozprával.

Začiatky príbehu:

- „It was a terrible night. Outside, there was a storm. It was nearly midnight when suddenly there was a loud knock at the door...“
- „Ben was having the best day of his life. It began with a phone call after breakfast...“

Príklady slov na kartičkách:

jungle	plane	Amazon	crash
Tony	survival	tigers	snakes
Jayne	lost	knife	water
criminal	Ben	biologist	rescue

Prameň: vlastný zdroj

- **Transformácia žánrov**

Žiaci píšú spoločne príbeh v skupine po 5, sediac v kruhu. Učiteľ najprv nadiktuje vetu: „That day, when Julia came back from work, she knew something was different.“

Každý žiak si zapíše vetu na vrch papiera a pokračuje v písaní príbehu o Julii jednou vetou, ktorá nadväzuje na úvodnú. Papiere sa v kruhu posúvajú smerom vľavo a každý zo skupiny napíše vždy jednu vetu nadväzujúc na predchádzajúcu. Aktivita pokračuje

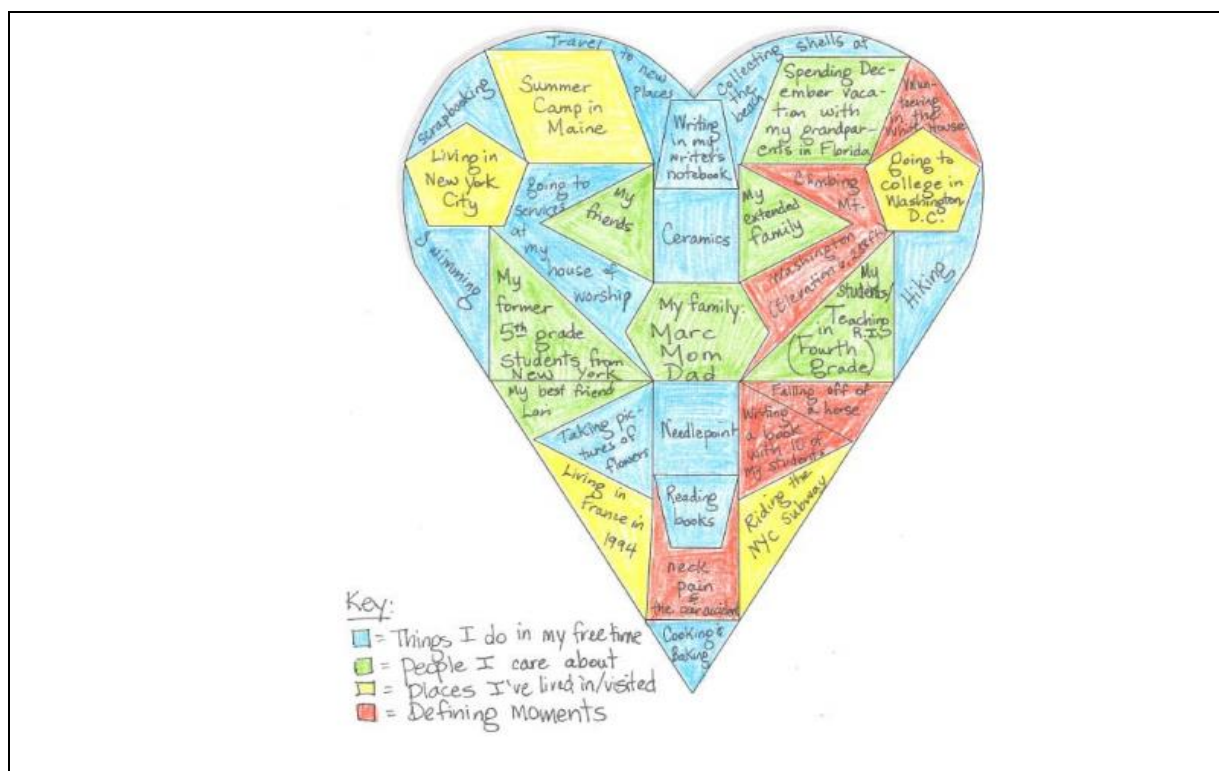
dovtedy, kým sa papier nedostane do rúk pôvodnému autorovi. Potom učiteľ povie každému žiakovi, aby napísal záverečnú vetu k príbehu, až potom si príbehy prečítajú.

Potom si žiaci losovaním vyberú žáner, na základe ktorého vzniknutý príbeh pretransformujú. Jedna skupina si vyberie *comics writing*, druhá skupina si vyberie *story writing*, tretia skupina si vyberie *magazine article*, štvrtá skupina si vyberie *narrative writing*, a posledná skupina si vyberie *essay writing*.

- **Analógie**

V tejto zábavnej a tvorivej aktivite „Písanie zo srdca“ žiaci skúmajú proces písania identifikáciou osôb, miest, myšlienok, alebo vecí, ktoré sú pre nich dôležité. Učiteľ pripraví pre každého žiaka kópiu šablóny prázdneho srdca. Začína sa od stredu srdca, sem žiaci umiestnia najdôležitejšie osoby, miesta alebo veci. Potom dopĺňajú do každej časti špecifické slová. Pre jednotlivé časti srdca si zvolia inú farbu (*napr. zelená farba reprezentuje ľudí, žltá miesta, modrá veci a červená spomienky*). Podľa tohto kľúča učiteľ žiakov nechá, aby svoje srdce vyfarbili. Vyplnené predlohy sa môžu vystaviť, prezentovať, alebo využiť ich vždy, keď budú žiaci o niečom písať. Alebo si môžu nalepiť na inšpiráciu aj do svojich poznámkových zošitov.

Ukážka: Writing from the Heart

Obrázok 3: Writing from the Heart

Prameň: http://www.scholastic.com/content/collateral_resources/pdf/h/HPLesson1_Final.pdf

- **Dopísanie textu, domýšľanie textu a deformácie textu (3D techniky)**

Žiaci dostanú nasledujúci paragraf a ich úlohou je upraviť ho tak, aby bol viac opisný.

„Come on!“ Jack said. He walked down the road to the house, and walked inside. „This is it.“ He said. The house was old and strange. Hilary had never seen one like it.

Ďalšou úlohou žiakov je vytvoriť hlavnú postavu a napísať niečo o jej/jeho živote, snoch, nádejách, o čomkoľvek. Ďalej žiaci vyberú nádherné miesto, vymyslené alebo reálne a napíšu krátky paragraf, v ktorom opíšu dané miesto. V ďalšom kroku popíšu argument medzi vytvorenou postavou a niekým iným. Potom napíšu krátky príbeh o postavách, o argumente, alebo dobrodružstve.

Príklad vytvorenia reklamy na základe obrázku

Sharpie pen for 'sharpy' mind

To use in hands, on paper or online.

It's like Beckham on the field:

Quick - precise - ideal.

With sharpie pen, my dear,

All obstacles will disappear.

It makes trivial ideas look bright.

It changes darkness into light.

It brings to all immense delight.

Come and try it now. Right?

Sharpie
WRITE OUT LOUD!
sharpie.com

Obrázok 4: Sharpie Pen

Prameň: <https://sccdsk.files.wordpress.com/2014/06/reklama03.jpg>

- **Lipogram**

Lipogram patrí medzi jazykové hračky, v ktorom sa eliminuje určité písmeno. V angličtine medzi najfrekvencovanejšiu hlásku patrí práve písmeno „e“.

V nasledujúcom paragrafe je úlohou žiakov prepísať paragraf tak, aby bolo vynechané písmeno „a“. Pritom žiaci môžu meniť gramatické štruktúry a môžu vety skracovať pridaním interpunkcie.

I love Beetles. They are my life. I think Beetles are brilliant because they are cheap. They are great fun to drive and people turn their heads when they see one.

I love Beetles. They fill my life. I consider Beetles excellent for not being expensive. It's top fun to drive them so people stop to look when they see one.

Prameň: vlastný zdroj

- **Antilipo**

Antilipo je opakom lipogramu, v tejto forme naopak, musí byť dané písmeno obsiahnuté v každom jednom slove.

The Petersons definitely ended their extremely expensive European excursion.

The team members practised these exercises every week.

Prameň: vlastný zdroj

- **Pangram**

Pangram je literárny útvar, v ktorom sú zastúpené všetky písmená abecedy, napr.

„The quick brown fox jumps over the lazy dog.“

Prameň: vlastný zdroj

- **Ukážky zahrievacích dramatických techník a aktivít na prelomenie ľadu**

Tieto hry majú žiakov „prebudiť“ a vyviesť zo stavu nudy.

„Abecedné otázky“ – učiteľ rozdá náhodne žiakom zalaminované kartičky s písmenami anglickej abecedy. Potom číta otázky a necháva priestor žiakom na odpoveď. Ich odpoveď však musí začínať písmenom, ktoré dostali na kartičke. Táto aktivita vyžaduje od žiakov pohotovosť, sústredenie, flexibilitu, tvorivosť a značnú dávku improvizácie.

Príklady otázok:

1. *How are you?*
2. *Where do you live?*
3. *What's your name?*
4. *What colour are your eyes?*
5. *What are you going to do this evening?*
6. *Where do you plan to spend your holiday?*
7. *Who is your favourite author?*
8. *What's your favourite number?*
9. *What's the time?*
10. *What's the weather like today?*
11. *What will you do, if you win million euros?*
12. *Are you hungry?*
13. *Which flavour is your favourite?*
14. *What's your favourite ice-cream?*
15. *Angelina Jolie or Brad Pitt?*
16. *Do you prefer hiking?*
17. *What time do you get up?*
18. *What does your teacher look like?*
19. *What's your favourite colour?*
20. *Which book do you read?*
21. *Spell the word V A N I L L A.*
22. *Say seven adjectives.*
23. *How many brothers do you have?*
24. *How do you go to work?*
25. *What will you do, if you catch a golden fish?*
26. *Give someone the compliment.*

Prameň: vlastný zdroj

- **Zoznamovacie aktivity a hry**

Učiteľ inštruuje žiakov, aby sa postavili do kruhu. Povie žiakom, aby si premysleli jedno gesto, ktoré budú predvádzať. Vysvetlí, že úlohou každého žiaka je povedať svoje meno, ideálne tak, ako by chcel, aby ho ostatní oslovovali. K svojmu menu pridá gesto. Učiteľ začína ako prvý. Predstaví sa a predvedie vybrané gesto. Žiaci postupne opakujú učiteľovo meno a jeho gesto. Keď sa vystriedajú všetci v kruhu napodobnením učiteľovho gesta, nasleduje ďalší (môžeme napríklad začať po pravej strane od učiteľa). Ten sa opäť predstaví spoločne s gestom. Ostatní zase opakujú, až pokiaľ sa všetci v kruhu nevystriedajú.

- **Pohybové aktivity a hry na rozvoj partnerských vzťahov**

Aktivita „Change places“ – stoličky, s počtom o jednu menej, ako je počet žiakov, sú uložené do kruhu, pričom hru vždy uvádza ten, kto stojí. Cieľom je na zadanú inštrukciu si vymeniť miesta. Napr. *„Change places if you like running dictation, if you read newspapers, if you live in the flat, if you have ever been in London, if you are afraid of spiders, if your name begin with a vowel etc.“*

Aktivita „Outside-inside circle“ – žiaci vytvoria dva kruhy, jeden je vnútorný a druhý je vonkajší, v oboch kruhoch stojí rovnaký počet žiakov. Žiaci stojaci vo vnútornom kruhu sú otočení tvárou k žiakom stojacim vo vonkajšom kruhu. Učiteľ začína inštrukciu, v ktorej zadá tému konverzácie (Smoking) a požiada žiakov, aby sa s partnerom stojacim oproti začali o téme rozprávať. Po minúte učiteľ komunikáciu a zastaví a požiada žiakov stojacich vo vonkajšom kruhu, aby sa posunuli o jeden krok vľavo. Teraz žiaci vytvorili nové dvojice a opäť učiteľ zadá novú tému konverzácie (Holiday) a žiaci pokračujú v rozhovore. Aktivita pokračuje, pokiaľ sa všetci žiaci nevystriedajú.

Aktivita „One word dialogue“ – žiaci majú v časovom limite 2 minúty pripraviť jednoslovné dialógy na zadanú tému (I am hungry – I am sad – I am tired). Po uplynutí dvoch minút, predstavia svoje dialógy pred triedou.

„I am hungry“ (Hungry? – Terribly. – Pizza? – No. – Sandwich? – Yes! – Tuna? – Excellent. – Here! – Thanks.)

Prameň: vlastný zdroj

Aktivita „Mini dialogues“ – najprv učiteľ predstaví vzorec pre tvorenie tohto dialógu (7-6-5-4-3-2-1). Potom rozdelí žiakov do dvojíc a požiada ich, aby pripravili vlastné dialógy na základe predstaveného pravidla. Obaja žiaci by mali napísať prvý riadok dialógu s použitím 7. slov, potom si papiere vymenia a doplnia druhú vetu dialógu so 6. slovami atď. Každá dvojica tak bude mať napísané v rovnakom čase dva mini dialógy. Učiteľ upozorní žiakov, že stiahnuté tvary sa počítajú ako dve slová. Ak žiaci skončia, skontrolujú spoločne napísané oba dialógy, opravia chyby, prípadne urobia potrebné zmeny a úpravy.

Ukážka dialógu:

„Did you do anything interesting last night?“ – „Not really, I was at home.“ – „Were you at home alone?“ – „With my cute dog!“ – „Were you tired?“ – „A lot!“ – „Bye.“

Prameň: vlastný zdroj

- **Aktivity a hry na rozvoj skupinovej citlivosti a na získanie dôvery**

V nasledujúcej aktivite „Running dictation“ je hlavnou myšlienkou diktát diktovaný spolužiakmi navzájom. Je to zábavná, súťažná a veľmi živá aktivita. Študenti pracujú v skupinách. Učiteľ položí obrázok alebo text na určené miesto dopredu triedy. Každá skupina vyšle reprezentanta dopredu triedy prečítať iba prvý riadok básne, zapamätať si ju a bežať späť a nadiktovať ju skupine. Potom pošle druhého žiaka prečítať druhý riadok. Aktivita pokračuje, pokiaľ nemá skupina nakreslený celý diktovaný obrázok

resp. napísaný text. Každá skupina si vymyslí pre obrázok resp. text vlastný názov. Následne rozdá každej skupine jeden exemplár obrázku (textu), žiaci si ju porovnajú s nakreslenou alebo napísanou verziou.

- **Aktivity a hry na sústredenie a vnímanie priestoru**

Učiteľ v tejto aktivite podporuje a pobáda žiakov, aby sa zamerali iba na určité slová v priebehu posluchu (pesničky, článku, rozhovoru a pod.). Učiteľ potrebuje text pesničky/článku a pripraví kartičky so slovami, ktoré sa v nej objavujú. Resp. slová môže nadiktovať žiakom, ktorí slová zapíšu na lístočky papierov. Žiaci môžu pracovať vo dvojiciach alebo v skupinkách po 4-5 členoch. Žiaci si rozložia slová na lavicu a súťažia medzi sebou. Kto skôr slovo začuje, vezme si príslušnú kartičku. Medzi sadu kartičiek zaradíme i slová, ktoré sa v piesni/článku neobjavia, prípadne sú podobné vo význame.

Sarah had a problem

*For a long time Sarah wanted to **go out with** a very handsome man called James, and then one day he **turned up** at her door. Just like that! She **asked** him **in**. James **took** his coat **off** and **sat down**. Then he explained that while driving past her house his car **broke down**. It was outside.*

*Sarah said James could **call out** a mechanic and she **looked up** the nearest garage in the phone book. She offered him a cup of tea. He accepted. But then she realized there was no milk. "We've **run out of** milk" she said and **popped out** to buy some more.*

*While Sarah was away the mechanic **turned up**. He **got on with** mending the car and James watched. When it was mended James got in his car and **drove away**.*

*In the shop Sarah suddenly remembered her little baby sister who she was **looking after** was at home. She **ran back** to the house and saw that James had left. Her little sister was crying inside, and she had no keys! She was **looking for** the keys everywhere.*

Prameň: vlastný zdroj

- **Hlasové aktivity a hry**

Aktivita „Choral Speak“ – zbor interpretuje text určený pre jeden alebo viac hlasov k dotvoreniu zvuku, spevu, recitácii, k vyjadreniu dôrazu presne podľa zvoleného textu – herný scenár. Čítanie by malo byť realizované tak, aby informovalo o tom, ako sa bude text ďalej vyvíjať, ale zároveň vyzdvihovalo významy originálneho textu viac, než obyčajné sledovanie vopred stanoveného (dialógu) alebo scenára.

- **Aktivity na rozvoj fantázie a tvorivosti**

Aktivita „Fishing for your Thoughts“ – učiteľ pripraví kartičky s dolu uvedenými otázkami. Otázky vloží do krabice (akvária) a požiada žiakov, aby si vytiahli po jednej otázke a otvorí diskusiu.

Tu sú ukážky niektorých otázok:

The funniest thing I ever saw was...

If you were a parent today, what would you want to teach your children?

If you could communicate with animals, what would they say?

The best thing about being a child is...

What would you do if you woke up one morning and found yourself invisible?,

If a genie gave you three wishes, what would they be?

„Komiksové príbehy“ – učiteľ nájde komiksový príbeh vhodný pre danú vekovú skupinu. Rozstrihá jednotlivé časti a odstráni text. Žiaci v skupinách poskladajú príbeh a dopíšu text do dialógov a následne ho porovnajú s originálom.

Obrázok 5: The Bad Driver

Prameň: <http://www.esljigsaws.com/assets/lessons/samplelesson.pdf>

„Začiatok príbehu“ – učiteľ povie na úvod písania jednu alebo niekoľko viet, ktoré vytvoria istú modelovú situáciu: napr. rozprávanie o záhade, nezvyčajných prázdninách,

krádež v hoteli, a podobne. Učiteľ následne na tabuľu napíše úvodnú vetu a žiaci pokračujú v príbehu samostatne alebo v skupinách. Využiť môže učiteľ aj objekty k inšpirácii, napr. klobúk, fajka a peňaženka.

„Príbeh v kruhu“ – učiteľ nadiktuje žiakom vetu: „*It was a dark and stormy night and*“ a žiaci ju doplnia menom postavy, za ktorým bude nasledovať sloveso „*was*“ a vetu dokončia podľa vlastnej fantázie. Potom žiaci pridajú ďalšiu vetu. Papiere si teraz dvojice vymenia po pravej strane, takže každá dvojica má teraz novú postavu v príbehu. Dvojica si prečíta úvod príbehu a pridajú svoju vetu a papier posúvajú ďalej, až kým sa papier nedostane k pôvodnej dvojici. Učiteľ so žiakmi príbehy prečítajú a zhodnotia, ktorý je najlepší. Pôvodná dvojica potom príbeh doplní o detaily a ďalšie opisy. Táto aktivita je dobrá aj pre dospelých, vyžaduje ovládanie minulého času.

2.5 Ukážky pokračovacích dramatických techník na vytvorenie expozície a kontextu

• *Brainstorming*

Účastníci aktivity majú možnosť spontánne vyjadriť svoje nápady a myšlienky v súvislosti s navodenou témou.

Problem-solving task: „*You have found the handbag on the street. What to do now?*“

- *You should take the found bag to the police.*
- *You should look into the wallet to find the ID card and call to the owner of the lost bag.*
- *You have to inform about the found bag on the number 158.*
- *You ought to ask people walking along.*

• *Vytvorenie postáv a prostredia*

Učiteľ vyzve žiakov, aby si predstavili, že budú hlavnou postavou v knihe od známeho autora bestsellerov. Vyzve ich, aby si premysleli, kým by chceli byť. (*Imagine that an author was to base a book on you. If you were to be a character in that book who would you be?*). Na podporu predstavivosti učiteľ pripraví nasledovné otázky:

1. *What would your name be?*
2. *What would you be like? Describe your personality.*
3. *What would you do in the story?*
4. *How would the story end?*

- ***Role on the wall (Charakterizácia)***

Učiteľ rozdelí žiakov do skupín, ideálne 3-4 žiaci. V rámci skupiny žiaci obkreslia postavu jedného z nich na veľký baliaci papier. Učiteľ inštruuje žiakov, aby postupovali podľa nasledujúcich krokov:

- *hlava obkreslenej postavy* bude obsahovať názory, myšlienky alebo vlastnosti postavy,
- *srdce obkreslenej postavy* bude obsahovať emócie, prípadne obavy.
- *ruky obkreslenej postavy* budú obsahovať obľúbené činnosti, záľuby a pod.

Poznámka: v prípade, ak žiaci nedokážu špecifikovať niektoré výrazy, zapíšu ich do tela postavy.

Žiaci pri zhotovovaní plagátov môžu používať slovníky. Počet informácií sa odvíja od počtu žiakov v skupine. Učiteľ ich môže obmedziť, prípadne ponechať na žiakoch, na ich kreativite a ochote sa deliť o osobné informácie. Dĺžka trvania aktivity závisí od časovej dotácie hodiny a tiež od jazykovej úrovne žiakov. Keď sú žiaci pripravení a finálny plagát je podľa ich predstáv, skupiny prezentujú svoje práce pred ostatnými skupinami. Plagát sa umiestni na stenu.

- ***Horúce kreslo (Učiteľ alebo žiak v role)***

Učiteľ alebo dobrovoľník v prípade, že ide o skúsenú skupinu hráčov si sadá na stoličku umiestnenú osamotene v priestore a v opozícii k hráčom. Hráči sa sami za seba môžu pýtať „postavy“ s cieľom zistiť informácie o jeho osobe (vek, meno, stav, záľuby, jeho minulosť, postoje, hodnoty a pod.). „Postava“ v horúcom kresle odpovedá podľa momentálneho rozpoloženia, nesmie si však protirečiť. Informácie sa pre ďalší vývoj drámy stávajú záväzné.

Príklad: Technika horúceho kresla použitá v kontexte súdneho pojednávania s témou žaloby a práva na obhajobu: Do kresla sadá dobrovoľník zo skupiny hráčov. Ostatní na seba berú úlohu obhajcov a žalobcov. Ktokoľvek z ostatných hráčov i učiteľ môže byť žalobcom a obhajcom, a to striedavo i opakovane. Nevyhnutné je dohodnúť si pravidlá a gestá (napr. žalobca vystúpi krok vpred s natiahnutou rukou a namiereným ukazovákom; obhajca sa postaví za kreslo a položí ruku na rameno sediaceho; dobrovoľník po celú dobu nesmie prehovoriť). Nakoniec dostáva slovo dobrovoľník, ktorý sa môže vyjadriť k obom stranám.

2.6 Ukážky techník na riešenie dramatického konfliktu

- **Hranie rolí**

Príklady situácií na nácvik hrania rolí:

- ✓ *being late for school (teacher/student),*
- ✓ *coming home late from a party a bit drunk (teenager/parent),*
- ✓ *cheating in an exam (student/teacher),*
- ✓ *wearing eccentric clothes not approved by a parent (teenager/parent),*
- ✓ *being bullied by a classmate at school (student/student).*

- **Simulácie (Class reunion)**

Najprv žiaci pracujú individuálne v lavici. Každý žiak si vytiahne jeden obrázok znázorňujúci povolanie. Predstaví si, že je to on/ona po 20 rokoch a porozpráva o svojom živote, rodine a kariére. Okrem toho si pripraví otázky, ktorými by sa spýtal svojich spolužiakov na ich život. Na prípravu majú žiaci 15 minút. Mali by vytvoriť 8 – 10 viet a 2 – 3 otázky typu Yes/No a Wh-questions. Urobia si osnovu do zošita.

Po príprave si všetci sadnú do kruhu a predstavia si, že sú na stretávke po 20 rokoch. Každý žiak ukáže svoj obrázok, na ktorom je akoby o 20 rokov starší a porozpráva, čo sa s ním za ten čas udialo. Ostatní sa pýtajú na jeho život otázkami, ktoré si pripravili. Žiaci precvičujú jednoduchý minulý čas.

- **Písanie skriptu na zadanú tému**

Najprv učiteľ pripraví sadu kartičiek. Na modrom papieri sú výrazy, ktoré charakterizujú scénu a na žltom papieri sú výrazy, ktoré charakterizujú témy.

in the shopping centre	in the car	on the picnic	in the classroom	in the restaurant
in the elevator	in the cinema	in the forest	on the party	in the wedding ceremony

the first kiss	to have a picnic	meet your girl/boyfriend	go on the holiday to Paris	to get drunk
to find 10 euros banknote	watch a movie	say: „I love you!“	to buy a new pair of shoes	making a call phone

Ukážka skriptu: Unforgettable day

Setting the scene: *on a wedding ceremony*

Theme: *say: „I love you!“*

Characters:

Priest – reverend James Blond

Bride – Bobina Marley

Groom – Don Juan Casastara

Groom’s daughters – Prudence and Patience

Groom’s pregnant ex – Miss Stress

Script

The wedding march sounds.

The bride and the groom enter the church and they stop in front of the priest.

Priest: Dear Bobina Marley and Don Juan Casastara, we are here to confirm your love. Now I am asking you: Will you stay together forever?

Bride and groom: Yes, we will.

Priest: Bobina Marley – do you love Don Juan Casastara?

(the bride turns to the groom.)

Bride: Yes, I do. I love you such much!

Priest: Don Juan Casastara – do you love Bobina Marley?

(the groom turns to the bride.)

Groom: Yes, I do. I love you that much!

Priest: Before I confirm this marriage I ask you, all present here: are there any obstacles unknown to us that may not allow this marriage to be confirmed?

(the groom’s ex rushes to the stage and interrupts the ceremony, screaming):

Groom’s pregnant ex: Stop it, stop it! They can’t get married! Juan, I love you, and this *(points to her belly)* is the fruit of our love.

Groom: Who are you? I don’t know you.

Groom’s pregnant ex: Don’t you remember me?

Bride (turns to the groom): Who is she? What’s going on, jooney?

Groom: Calm down, darling, I have no idea. She is lying.

Priest: Who are you, my child?

Groom’s pregnant ex: I am, I’m Miss Stress. I think I’m going to faint.

Priest: A glass of water, a glass of water, please!

Meanwhile the bride and the groom are quarrelling, not noticing two women coming to the stage.

Prudence: Papa, it's me. How could you leave us???

Patience (crying): You know what? Mummy committed suicide when you left.

Prudence: We're orphans now.

The groom is shocked and speechless.

Bride: But I still love you!

Groom's pregnant ex (recovers): I love you, I love you too!

Daughters: I love you, I love you!!!

The priest crosses himself and runs away.

Groom (hugs them all.): I love you too, all of you!!! (*Freeze frame.*)

Prameň: vlastný zdroj

- **Improvizácia**

Pomocou improvizácie sa rozvíja schopnosť orientovať sa v bežných i menej bežných situáciách a medziludských vzťahoch. Improvizáciou sa snažíme hľadať správnu formu riešenia na základe porovnania a výberu.

Aktivita „One word story“ – táto aktivita je veľmi jednoduchá. Každý žiak pridá jedno slovo, tak aby sa vytvoril príbeh. Žiaci by mali sedieť v kruhu, alebo aspoň by malo byť jasné, kto po kom nasleduje. Učiteľ začne hovoriť prvé slovo príbehu a každý žiak pridá ďalšie slovo bez zopakovania predchádzajúceho slova.

Príbehy sa môžu vyvíjať akýmkoľvek spôsobom. Niektoré skupiny môžu potrebovať učiteľa, aby rozhodol, že veta by mala skončiť a nová by sa mala začať. Všetci žiaci sa musia sústrediť a pozorne počúvať svojich spolužiakov, aby mohli pokračovať v príbehu. Vhodnými slovami na začiatok príbehu sú napríklad slová: „*Suddenly*“ alebo „*Yesterday*“ na vynútenie minulého času použitého počas rozprávania.

Príklad:

<p>“<i>Yesterday- I - saw- a- strange - man- who - was - wearing - a - yellow - hat - Full stop. He - was...</i>“</p>	Prameň: vlastný zdroj
---	-----------------------

Aktivita „The sentences on the ground“ – učiteľ zadá tému rozhovoru pre žiakov: „*The employer of the bank was fired.*“ Úlohou žiakov je viesť dialóg, v istom momente učiteľ rozhovor preruší a povie: „*Take a sentence from the ground.*“ Úlohou žiakov je nenápadne vetu zakomponovať do deja rozhovoru. Pokračuje sa pokým žiaci nepoužijú všetky vety zo zeme. Príklady viet:

<i>Take it easy!!!</i>	<i>What about the date, baby?</i>	<i>What was that noise?</i>
<i>Let's go to the pub!</i>	<i>How much is it?</i>	<i>I'm angry as a lion.</i>

- **Názorové spektrum**

Technika, podľa jednej z divadelných konvencií, predstavuje dobrovoľníkov, ktorí zahrajú príbeh zo stretnutia pre zvyšok skupiny ako „audienciu“.

„Herci“ a členovia na „audiencii“ majú zodpovednosť a právo drámu zastaviť v nejakom okamihu deja s požiadavkou po autentickejšom, na samotnú akciu, jej interpretáciu atď. Všetci zúčastnení môžu ponúkať rady alebo pomoc v štrukturovaní stretnutia „pravdivému“ výstupu.

- **Vnútorne hlasy**

Ide o spôsob reflektovania zložitosti voľby, ktorá stojí pred postavou. Členovia skupiny reprezentujú a nahlas prednášajú konfliktné myšlienky postavy v momentoch dilemy a tesne pred rozhodnutím. Dodatočne môže skupina predstavovať kolektívne svedomie postavy a reflektovať sociálne, politické a morálne dôsledky po určitej alternatívnej voľbe.

- **Ulička svedomia**

Žiaci sú rozdelení do 2 skupín, postupne si ťahajú kartičky s číslom – párne čísla pre jednu skupinu, nepárne čísla pre druhú skupinu. Zároveň sa zvolí aj žiak, ktorý bude predstavovať aktéra hry. Prvá skupina bude predstavovať dobré svedomie a druhá skupina zlé svedomie. Učiteľ zadá problém na riešenie. Úlohou žiakov je vžiť sa do nasledujúcej situácie: *„Kate has broken up with her boyfriend because he cheated on her. She still loves him. Should she get back to him after a break up? Give her advice.“*

Žiaci si v skupinách pripravujú rady, podľa toho, či ide o dobré alebo zlé svedomie. Každý žiak si pripraví 1 radu, v skupine sa musia vytvoriť rady tak, aby sa neopakovali. Na prípravu majú žiaci limit 6 - 8 minút. Učiteľ monitoruje prácu žiakov a usmerňuje ich. Žiaci sa postaví do dvoch radov oproti sebe. V jednom rade sú žiaci, ktorí súhlasia s rozchodom, druhí sú proti a navádzajú Kate, aby sa vrátila k priateľovi. Po vypočutí si rád má žiak – aktér časový priestor cca 3-5 min. na premyslenie svojho konečného rozhodnutia, resp. zvoleného riešenia problému, ktoré musí dostatočne zdôvodniť vhodnou argumentáciou – sebareflexia.

- **Kabát odborníka**

Najprv žiaci pracujú individuálne v lavici. Každý žiak si robí zoznam všetkých negatívnych skúseností, ktoré zažíva ako teenager vo svojej rodine. Potom si žiak predstaví, že je svojím vlastným rodičom a má spísať zoznam všetkých vecí, ktoré sa mu na ňom samom páčia a nepáčia z pohľadu rodiča. Na záver sa žiaci zamyslia nad tým, ako by asi riešil problémy v rodine psychológ. Žiaci spíšu zoznam rád a odporúčaní pre teenagerov a rodičov s cieľom zmierniť napätie v rodine. Po príprave sa žiaci rozdelia do troch skupín, v každej sú 4-5 žiaci. Prvá skupina predstavuje skupinu teenagerov majúcih generáčné problémy s rodičmi. Druhá skupina predstavuje zúfalých rodičov, ktorí si nevedia dať rady so svojimi adolescentmi. Tretia skupina sú psychológovia – rodinní poradcovia. Žiaci všetkých skupín hľadajú spoločné argumenty na podporu svojho stanoviska.

Priebeh hry: *Pred tabuľou si určíme priestor Speaker's Corner v Hyde Parku v Londýne, kde postupne každá skupinka predstaví názory úlohy, ktorú stvárňuje. Každý žiak musí byť zapojený a predniesť minimálne tri vety. Ostatní predstavujú publikum. Učiteľ oboznámi žiakov s pravidlami a cieľom hry. Skupiny sa postupne vystriedajú v poradí teenageri, rodičia a psychológovia.*

- **Kolektívne kreslenie a písanie**

Učiteľ oboznámi žiakov s témou hodiny: „*The story of mysterious found bag*“. Žiakov oboznámi, že v úvode budú vytvárať koláž dámskej alebo pánskej tašky. Najprv žiaci pracujú individuálne v lavici. Úlohou žiakov je vybrať z časopisu niekoľko obrázkov, ktoré budú predstavovať predmety, nachádzajúce sa v taškách.

Potom učiteľ požiada žiakov, aby pracovali v skupinách (3-4 žiaci v skupine). Na prípravu majú 15 minút. Na veľký plagát si nakreslia pánsku tašku, alebo dámsku kabelku, podľa toho ako sa rozhodli (príp. im to učiteľ môže určiť, aby to bolo rôznorodé). Nájsené obrázky budú tvoriť obsah tašky a nalepia ich a vytvoria koláž. Pripravené tašky žiaci odprezentujú, pričom opíšu obsah tašky a pripravia hypotézy o postave, ktorej taška patrí: ako vyzerá, aké sú jeho záľuby práca a pod. (*It's a man, he likes travelling, sport. He is very active and his job is a manager. He is going for holiday to Egypt – here is I flight ticket to Hurgada...*). Na základe pripravenej tašky budú pripravovať rekonštrukciu situácie, čo sa stalo, predtým ako majiteľ svoju tašku stratil. Najprv formou brainstormingu odpovedajú na otázku: „*What can be found in the bag?*“

Obrázok 6: The Lost Bag – collage

Obrázok 7: The Lost Bag – collage

Prameň: vlastné zdroje

Žiaci v skupinách si pripravujú do predlohy osnovu príbehu na zadanú tému. Vytvoria postavy, prostredie, udalosti a dajú príbehu život. Spoločne prípravu osnovy diskutujú, radia sa, nakoniec sa dohodnú na finálnej verzii ich príbehu. Zamerajú sa na pestrú slovnú zásobu, použitie synomického jazyka a literárnych figúr. Napísaný príbeh bude mať 200 – 250 slov. Osnova príbehu:

- ✓ **Who is the story about?** (*Pretty Richie – a rich, smart, beautiful, educated, self-confident woman*)
- ✓ **When did it happen?** (*On her way to an international conference about the global criminality.*)
- ✓ **Where did it happen?** (*In a duty free shop at the airport.*)
- ✓ **What happened?** (*While testing perfumes, fire alarm went off and the airport needed to be evacuated.*)
- ✓ **How did people feel and react?** (*Everyone panicked and rushed to the exit. Pretty Richie threw the perfumes and ran for her life forgetting her bag there.*)
- ✓ **What happened in the end?** (*It was a false alarm. People returned. Richie's bag was there, but her money was gone.*)
- ✓ **How did people feel and react afterwards?** (*People felt frightened, scared, shocked, terrified, chaotic. They couldn't calm down.*)
- ✓ **Was it good or bad experience?** (*It was a horrible experience but a very proper example and study for the criminal conference.*)

- **Ukážky relaxačných a uvoľňovacích dramatických techník a hier**

Relaxačné hry – cieľom je naučiť žiakov zbavovať sa napätia, dokázať sa sústrediť, preladiť na inú činnosť, odpočinúť si, upokojiť sa, podporiť svoje sebaovládanie. Tieto hry by mali byť zaradené vtedy, keď si to vyžaduje situácia, napríklad keď sú žiaci nepokojní, unavení, keď chceme navodiť sústredenie a pod. Relaxačné cvičenia sú zamerané na tri hlavné oblasti, t. j. na telo, dýchanie a myslenie.

Aktivita „Calming Color Relaxation Visualization“ – prepis tejto upokojujúcej relaxácie o farbách umožní žiakom relaxovať s vizualizáciou tým, že predstaví postupne každú z farieb dúhy. Dúha sa skladá z červenej, oranžovej, žltej, zelenej, modrej a fialovej farby a relaxácia popíše každú farbu a zároveň umožní žiakom relaxovať a vizualizovať jednotlivé farby.

Na začiatok je potrebné, aby sa žiaci pohodlne usadili, uvedomili si ako sa cítia a venovali pozornosť dýchaniu. Zatvoria si oči, zhlboka sa nadýchnu a vydýchnu.

Učiteľ začína pokojným a pomalým hlasom čítať nasledujúci prepis nahrávky. Je vhodné ako podklad použiť jemnú relaxačnú hudbu.

Create a picture in your mind of the color red.

Imagine red of all shades....

You might picture red objects, a red landscape, or just a solid color.....

Imagine all of the different tones of red.... roses.... bricks.... apples....sunset....

Enjoy the color red.

Now allow the color you are imagining to change to orange. Picture the color orange... infinite shades of orange.... flowers.... pumpkins carrots....

Fill the entire visual field of your mind's eye with the color orange.

Enjoy the color orange.

Visualize the color yellow. See in your imagination all the various shades of yellow. Allow yellow to fill your vision.... lemons.... flowers..... fall leaves...

Imagine the endless tones of the color yellow. Imagine yourself surrounded with the calming color yellow..... Immerse yourself....

Enjoy the color yellow.

Let the color you are imagining become green. Fill your imagination with the color green. Endless shades and tones of green.... plants.... leaves.... grass....

Imagine being surrounded by beautiful green..... all shades from the lightest to the darkest, bright green.... subdued green...

Enjoy green.

Now see in your mind the color blue. Surround yourself with beautiful blue.... Unending shades of blue..... water....sky...

Imagine blue filling your vision.....

Enjoy the color blue.

Allow the color in your imagination to become violet..... Focus on the multitude of purples around you.... flowers....eggplant....sunrise....

Immerse yourself in the color violet....

Enjoy violet.

Now allow your attention to return to your breathing..... notice how calm and regular your breathing is now.....

Meditate on the calming color relaxation once more....

Imagine the colors again, one at a time.... starting with red....

Orange.... Yellow.... Green..... Blue..... Violet.....

Now picture whatever calming color you wish. Do you have a favorite? Or a color that suits your mood right now? Imagine whatever colors you like. Allow your mind to be relaxed, focused, and calm.....

Enjoy the feeling of relaxation you are experiencing.....

Now it is time to return your attention to your regular activities.....

Become more alert with each breath you take....

More aware of your surroundings....

Stretch your muscles.... and open your eyes. Fully alert and calm.

Prameň: <http://www.innerhealthstudio.com/calming-color-relaxation.html>

ZÁVER

Tvorivé vyučovanie je zamerané na osobnostný a sociálny rozvoj jednotlivca. Predložená publikácia je zameraná na využitie potenciálu tvorivých a dramatických techník na hodinách anglického jazyka s cieľom rozvíjať produktívne zručnosti a komunikáciu žiakov.

Poukazuje na výhody a význam tvorivého vyučovania, akými je predovšetkým rozvíjanie osobnosti žiakov, tvorivého a kritického myslenia, podpora sebavedomia, sebarealizácie a skupinovej spolupráce.

Obsahom teoretickej časti práce je charakterizovať úlohu a miesto tvorivého vyučovania a popísať metódy a techniky tvorivého písania a drámy s cieľom skvalitniť výučbu cudzieho jazyka.

Obsahom praktickej časti práce je pestrá paleta konkrétnych ukážok tvorivých a dramatických techník, ktoré sa dajú veľmi jednoducho a účinne integrovať do výučby anglického jazyka.

Práca prezentuje vlastné postrehy z uvádzania metódy tvorivého vyučovania, v ktorom dostávajú žiaci príležitosť zažiť situácie, s ktorými sa môžu v živote skutočne stretnúť a ktoré si tak môžu dopredu preskúmať a pripraviť sa na ne, s možnosťou dej v hre znovu opakovať, vyskúšať rôzne možnosti riešenia a vybrať z nich to najlepšie. Majú možnosť vyskúšať si i rolu niekoho iného a pozrieť sa na problém jeho očami. To im dovoľuje zažiť a pochopiť množstvo ľudských citov, myšlienok a názorov.

Verím, že predložená práca pomôže učiteľom plánovať vyučovacie hodiny tak, aby sa stali pre ich žiakov prítťažlivejšie a zaujímavejšie.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. BAČOVÁ D., BILLÍKOVÁ A., KIŠŠOVÁ M.: 2013. Didaktické techniky a ich potenciál vo výučbe cudzích jazykov. Nitra. Univerzita Konštantína Filozofa. ISBN 978-80-558-0279-4.
2. ELIÁŠOVÁ V.: 2011. Tvorivé písanie a možnosti jeho využitia v edukačnom procese. Bratislava: Univerzita Komenského. ISBN: 97-8802-233-079-4.
3. KOŤÁTKOVÁ, S., BLÁHOVÁ K. a kol.: 1998. Vybrané kapitoly z dramatické výchovy. Karolinum. ISBN: 80-7184-756-9.
4. MALEY, A, DUFF, A.: 1982. Drama Techniques in Language Learning: a Resource Book of Communication Activities for Language Teachers. Cambridge, UK: Cambridge UP, Print.
5. NEELANDS, J., GOODE, T.: 2000. Structuring Drama Work: a Handbook of Available Forms in Theatre and Drama. Cambridge, UK: Cambridge UP, 2000. Print.
6. PALENČÁROVÁ, J., KESSELOVÁ, J.: 2003. Písanie ako proces alebo tvorivé písanie na 1. stupni ZŠ. In: Slovo o slove.
7. VALENTA, J.: 2008. Metody a Techniky Dramatické Výchovy. Praha: Grada. Print.
8. ZELINA, M. 2000. Alternatívne školstvo. Bratislava: Iris. ISBN 80-88778-98-0. 163.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. Word association [online], [cit. 09.09.2014]. Dostupné na [www: http://coffeecobwebsandcurriculum.blogspot.sk](http://coffeecobwebsandcurriculum.blogspot.sk)
2. Writing from the Heart [online], [cit. 02.10.2014]. Dostupné na [www: http://www.scholastic.com/content/collateral_resources/pdf/h/HPLesson1_Final.pdf](http://www.scholastic.com/content/collateral_resources/pdf/h/HPLesson1_Final.pdf)
3. David Beckham [online], [cit. 02.10.2014]. Dostupné na [www: https://sccdsk.files.wordpress.com/2014/06/reklama03.jpg](https://sccdsk.files.wordpress.com/2014/06/reklama03.jpg)
4. The Bad driver [online], [cit. 02.10.2014]. Dostupné na [www: http://www.esljigsaws.com/assets/lessons/samplelesson.pdf](http://www.esljigsaws.com/assets/lessons/samplelesson.pdf)
5. Free Relaxation Script: Calming Color Relaxation Visualization [online], [cit. 16.10.2014]. Dostupné na [www: http://www.innerhealthstudio.com/calming-color-relaxation.html](http://www.innerhealthstudio.com/calming-color-relaxation.html)
6. Writing Mini Sagas: [online], [cit. 16.10.2014]. Dostupné na [www: http://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/Mini_things_plan.pdf](http://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/Mini_things_plan.pdf)